

3. COMBINACIONS BINÀRIES DE PRONOMS FEBLES

ES	ET	EM	ELS	EL LA ELS LES	EN	HI
				HO		
	US	ENS	LI		EN	HI

3.1. Combinacions impossibles

Només es poden combinar els pronoms continguts en requadres que es puguin unir amb una recta horitzontal en l'esquema anterior. No es poden combinar els pronoms situats verticalment ni es pot combinar un pronom amb si mateix (excepte el cas de la combinació *els els*).

Per exemple, són combinacions incorrectes: **en en*, **n'ho*, **hi hi*, **li'ls⁶*, **la ho*.

3.2. Ordre de col·locació

L'ordre de col·locació dels pronoms és el que segueix l'esquema anterior.

Se m'hi ha fet un blau, al genoll.

En general, en una oració els pronoms han de seguir l'ordre següent segons la funció que facin:

CI + CD (o S) + altres complements

Me la rento cada dia, la cara. (CI = *me*; CD = *la*)

No us els donaré, els microfilms. (CI = *us*; CD = *els*)

T'ho reauran sempre, això que has fet. (CI = *T'*; CD = *ho*)

Només se te n'hi ha ficat una, de serp? (CI = *te*; S = *n'*; CC = *hi*)

6

Excepte en el subestàndard valencià, en què aquesta combinació és correcta.

3.3. La combinació *li + el, la, els o les*

Quan en una combinació binària el CI està representat per *li* i el CD per *el, la, els* o *les*, es produeix una doble transformació:

- (a) L'ordre de col·locació s'inverteix i el pronom que representa el CD apareix abans que el pronom que representa el CI.
- (b) El pronom *li* es converteix en *hi*.

Aquesta doble transformació està representada en l'esquema següent:

<i>li + el</i>	(= * <i>li'l</i>) ⁷	→ <i>l'hi</i>
<i>li + la</i>	(= * <i>li la</i>) ⁷	→ <i>la hi</i>
<i>li + els</i>	(= * <i>li'ls</i>) ⁷	→ <i>els hi</i>
<i>li + les</i>	(= * <i>li les</i>) ⁷	→ <i>les hi</i> ⁸

L'August va guanyar la casa a l'Albert jugant a pòquer, però la hi va guanyar fent trampes.

3.4. La combinació *els hi*

Els hi representa sempre dos complements, que poden ser:

- CD + CI: *No vull donar els tiquets al Lluís. No els hi vull donar.*
- CI + CC: *No telefonis als clients al despatx. No els hi telefonis.*
- CD + CC: *No deixis els tomàquets a la nevera. No els hi deixis.*
- CD + Pred: *Portava els cabells tenyits. Els hi portava.*
- CD + CPrep: *Acostuma els nens a dinar d'hora. Els hi acostuma.*

7

Combinació correcta en el subestàndard valencià.

8

Si bé la normativa no accepta transformacions d'aquesta mena en les altres combinacions de pronoms representant el CI i el CD, en un estil informal també tenen lloc les transformacions següents:

<i>li + en</i> (= <i>li'n</i>)	→ * <i>n'hi</i>
<i>li + ho</i> (= <i>li ho</i>)	→ * <i>l'hi</i>
<i>li + la</i> (= <i>la hi</i>)	→ * <i>l'hi</i>
<i>els + el</i> (= <i>els hi</i>)	→ * <i>els hi</i>
<i>els + la</i> (= <i>els la</i>)	→ * <i>els hi</i>
<i>els + els</i> (= <i>els els</i>)	→ * <i>els hi</i>
<i>els + les</i> (= <i>els les</i>)	→ * <i>els hi</i>
<i>els + ho</i> (= <i>els ho</i>)	→ * <i>els hi</i>

Per tant, en l'oració següent, la combinació *els hi* és incorrecta, perquè només cal representar un sol complement (el CI = a *ells* o *elles*) per un pronom:

Incorrecte: *Quan tingui temps, *els hi escriuré una postal.*

Correcte: *Quan tingui temps, els escriuré una postal.*

3.5. *Li, l'hi i li hi*

En la llengua escrita cal distingir bé aquestes tres expressions pronominals, encara que en la llengua parlada es pronuncien igual o gairebé igual:

- a) *Li* és un sol pronom que sempre fa de CI.

Li va ventar un clatellot.

- b) *L'hi* és una combinació de dos pronoms que pot representar CD + CC, CD + CPrep, CD + Pred o CD + CI.

L'expedient, al calaix? No l'hi vaig trobar. (CD + CC)

Acostumen l'empleat a un sou baix. L'hi acostumen. (CD + CPrep)

Porta l'abric ben net. L'hi porta. (CD + Pred)

Té aquest formatge, vés a ca l'adroguer i torna-l'hi. (CD + CI)

- c) *Li hi* és una combinació de dos pronoms que pot representar CI i un altre complement:

Van dur en Pere al celler i li hi van fer tastar aquell vinet.
(CI + CC)

3.6. Nombre de pronoms en una combinació

Un verb pot portar un, dos i fins tres pronoms febles -i, molt rarament, quatre i tot:

Em pensava que amb el gat no se'm podria ficar cap rata al jardí, però l'altre dia se me n'hi van ficar dues.

